

Коваль Софія Віталіївна,
аспірантка,

кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов
й інформаційно-комунікаційних технологій,

Київський національний лінгвістичний університет

ORCID iD: 0000-0002-4088-8484

sofija.koval@knlu.edu.ua

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБЛЕННЯ КЕЙСУ ДЛЯ РОЗВИТКУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті досліджено поняття кейсової технології навчання та її вплив на розвиток англійськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх учителів англійської мови. Проаналізовано дослідження українських та зарубіжних науковців, що у своїх працях описували кейсову технологію навчання як ефективну технологію навчання іноземних мов та культур. З метою створення ефективного кейса під час його розроблення необхідно враховувати його вид відповідно до навчальних цілей. Окреслено технологію для розроблення самого кейса, тобто набору навчальних матеріалів, у яких розкривається навчальна проблемна ситуація для розвитку англійськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх учителів англійської мови. Технологія розроблення кейса складається із двох блоків. Перший блок містить у собі пункти, що стосуються визначення місця кейса в певному освітньому процесі та формування основних цілей застосування кейса, у другому блоці подаються практичні поради, щодо процесу формування кейса. Останнім етапом у процесі впровадження кейсової технології навчання до навчального процесу є створення моделі самого кейса для подальшої реалізації її на практиці. Робота з кейсами передбачає два етапи: підготовчий та основний. На підготовчому етапі студенти самостійно опрацьовують матеріали кейса та за необхідності викладач надає певні пояснення щодо наданої інформації. На основному етапі студенти пропонують своє індивідуальне бачення вирішення запропонованої проблеми, окресленої в матеріалах кейса.

Ключові слова: майбутні вчителі англійської мови; діалогічне мовлення, кейсова технологія навчання, ситуаційна методика навчання, іншомовна комунікативна компетентність; діалогічне мовлення, компетентність у діалогічному мовленні.

CASE DEVELOPMENT TECHNOLOGY FOR THE FORMATION OF ENGLISH LANGUAGE COMPETENCE IN DIALOGICAL SPEECH OF FUTURE ENGLISH TEACHERS

The article examines the concept of case study technology and its impact on the development of English language competence in the dialogical speech of future English language teachers. The research of Ukrainian and foreign scholars, who in their works described the case study technology as an effective technology for teaching foreign languages and cultures, was analyzed. In order to create an effective case, during its development, it is necessary to take into account its type in accordance with educational goals. The technology for the development of the case itself, that is, a set of educational materials, which reveal a training problematic situation for the development of English language competence in dialogic speech of future English language teachers, is described. The case development technology consists of two blocks. The first block contains points related to the determination of the place of the case in an educational process and the formation of the main goals of the case application, the second block provides some practical pieces of advice on the process of case development. The last stage in the process of introducing the case study technology to the educational process is the creation of a model of the case itself for its further implementation into practice. Using cases involves two stages: preparatory and main one. At the preparatory stage, students independently study case materials and, if necessary, the teacher provides some explanations regarding the given information. At the main stage, students offer their individual vision of solving the proposed problem outlined in the case materials.

Key words: future English teachers; dialogical speech, case technology, situational teaching method; foreign language communicative competence; dialogical speech; competence in oral interaction.

Koval, Sofia,
PhD student,
Department of Pedagogy
and Methods of Teaching Foreign Languages,
Kyiv National Linguistic University
ORCID iD: 0000-0002-4088-8484
sofija.koval@knlu.edu.ua

Постановка проблеми. Кейсова технологія навчання вперше була заснована як спосіб пристосування до багатогранності та різноманітності життєвих ситуацій у бізнесі та юриспруденції, які неможливо передбачити та розробити для них наперед продуманий алгоритм дій. Основою спілкування є діалог,

тому формування англійськомовного діалогічного мовлення в майбутніх учителів англійської мови є дуже важливим процесом. Володіти англійськомовним діалогічним мовленням означає вміти майстерно вести діалог, який також може бути абсолютно непередбачуваним, тобто ніколи не можна визначити, чим саме закінчиться той чи інший діалог або в яку саме ситуацію він виведе співрозмовників. Проблема ефективного навчання англійськомовного діалогічного мовлення в майбутніх учителів англійської мови дуже актуальна саме через непередбачуваність живих діалогів із майбутніми учнями та високі вимоги щодо якості англійськомовного спілкування майбутнього вчителя. Кінцевими вимогами до рівня сформованості компетентності в діалогічному мовленні є вміння брати участь у бесіді, дискусії, вільно користуватися різними функціональними типами діалогу та швидко підлаштовуватися в разі виникнення неочікуваних діалогічних ситуацій. Розв'язання цієї проблеми ми вбачаємо у використанні кейсової технології навчання під час навчання англійськомовного діалогічного мовлення в майбутніх учителів англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснено аналітичний огляд наукових досліджень, у яких визначено основні теоретичні засади використання кейсової технології навчання як ефективної та доцільної технології навчання англійськомовного діалогічного мовлення та інших аспектів англійської мови для студентів педагогічних спеціальностей. Науковці проаналізували та дослідили процес формування необхідних навичок і вмінь для оволодіння англійськомовним діалогічним мовленням та іншими аспектами англійської мови, а також вплив кейсової технології навчання на їхнє формування та подальший розвиток. В основу критичного аналізу педагогічної, лінгвістичної та методологічної літератури було взято праці О. Б. Бігич, Н. В. Майер, О. В. Ярошенко, С. М. Ковальова, І. П. Шама, а також Сандри Бекер, Джона Бьорера, Яна В. Віктора та ін.

І. П. Шама створила власну класифікацію кейса за змістом кейса як засобу формування індивідуального професійного стилю діяльності майбутніх учителів. О. В. Ярошенко також розробила свою класифікацію кейса за сферами професійних знань і дослідила формування англійськомовної професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів на основі технології кейса. С. М. Ковальова описувала етапи формування кейса та сформулювала його навчальні функції для майбутніх учителів англійської мови. У колективній монографії “Кейсова і подкаст технології формування міжкультурної компетентності” О. Б. Бігич, Д. А. Руснак, В. В. Стрілець, Т. І. Коробейнікова, О. В. Ярошенко, В. Д. Ігнатенко детально описали види кейсів та вплив цієї технології навчання на майбутніх учителів іноземних мов. О. В. Ярошенко, Н. В.

Майер та ін. схарактеризували технологію кейсу як одну з найефективніших інтерактивних технологій навчання іноземних мов і культур для формування пізнавальних і комунікаційних здібностей учнів у колективній монографії “Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах”. Сандра Бекер, Джон Бьорер, Ян В. Віктор та ін. у практичному посібнику “Ситуаційна методика навчання” докладно розглянули кейсову технологію навчання крізь призму ситуаційної методики навчання, етапи її розвитку та процес формування ситуаційних вправ. Проте питання про створення технології для розроблення самого кейса в прямій постановці проблеми не було досліджено.

Мета статті – описати технологію розробки кейса для розвитку англійськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх учителів англійської мови.

Основні результати дослідження. Насамперед з'ясуємо відмінність між поняттями “кейсова технологія навчання” (технологія кейса, кейс-технологія) та “кейс”. “Кейсова технологія навчання” – це різновид освітніх технологій, призначення яких полягає в розв'язанні стратегічних для системи освіти завдань. Кейсова технологія навчання – це технологія моделювання професійної діяльності на основі реальних проблемних життєвих ситуацій. “Кейс” – це набір навчальних матеріалів, що відображає змодельовану проблемну ситуацію. Отже, “кейс” – це невід'ємна структурна складова “кейсової технології навчання” (Ніколаєва та ін., 2015; Ярошенко, 2015).

Упродовж кількох десятиліть кейси використовуються для підготовки студентів у бізнесі, юриспруденції, медицині та інших сферах, оскільки кейсова технологія навчання супроводжується запитаннями та вправами, які сприяють груповому обговоренню та розв'язанню складних проблем, а також розвивають аналітичне мислення, мовленнєві навички та компенсаторні здібності, необхідні в діалогічному мовленні. Суть кейсової технології навчання полягає в тому, що навчальна проблема здебільшого не має однозначного вирішення та вимагає від студента представити свою думку з використанням професійних знань і вмінь. Кейсова технологія навчання є ефективною для майбутніх учителів англійської мови в усіх аспектах навчання діалогічного мовлення, але особливо ефективна ця технологія з погляду розвитку критичного мислення та здатності до компенсаторних здібностей, що, на нашу думку, є важливою складовою діалогічного мовлення. Компенсаторні здібності студентів заповнювати дефіцит своїх знань, навичок і вмінь в іноземній мові. Важливість цього компонента зумовлена тим, що в процесі навчання майбутні вчителі мало спілкуються безпосередньо з носіями мови, що може спричинити деякі прогалини в знаннях іноземної мови. Як уже було зазначено, діалог є дуже багатограним та

непередбачуваним, практично неможливо визначити перебіг діалогу та поведінку співрозмовників, теми діалогів іноді потребують певної компетентності, що здобувається в закладах освіти непедагогічних спеціальностей. На сьогодні кейсову технологію навчання намагаються активно використовувати в освітньому процесі студентів педагогічних спеціальностей, оскільки ця технологія є не лише засобом навчання, вона має великий потенціал у процесі розвитку особистісних якостей студента, що безпосередньо впливає на розвиток комунікативних здібностей студента, а також здатності до аналітичного мислення (Ніколаєва та ін., 2015; Ярошенко, 2015).

З метою ефективного застосування цієї технології дуже важливим завданням є створити ефективний кейс. Один із викладачів Гарвардської школи бізнесу К. Грег (Charles I. Gragg) у своїй класичній статті “Because Wisdom Can’t Be Told” (“Мудрість неможливо передати словами”) описав невдало сформований кейс такими словами: “Погано керована навчальна ситуація може стати жахом освітньої системи. Недостатньо організована навчальна ситуація є чудовим засобом заплутати думки студентів і викликати в них нудьгу” (Gragg, 1951). Стосовно розробки кейсів у світовій практиці склалися два підходи: творчий і технологічний. Відповідно до творчого підходу створення кейса – це творчий процес викладача / вчителя, що не піддається повній алгоритмізації. Зі свого боку, технологічний процес має на меті розроблення певних таблиць та алгоритмів для створення кейсів. На нашу думку, доцільно поєднувати ці підходи для досягнення кращого результату (Бекер, Бьорер, Віктор та ін., 2001).

Сандра Бекер, Джон Бьорер, Ян В. Віктор та інші зарубіжні, а також українські науковці наголошують на високій ефективності технологічного процесу під час розроблення кейса. Науковці розробили низку порад для успішного створення кейсу, на основі яких пропонуємо технологію розроблення кейса у вигляді схеми. Технологія розроблення кейса складається із двох блоків. Перший блок містить у собі пункти, що стосуються визначення місця кейса в певному освітньому процесі та формування основних цілей застосування кейса (див. Рис.1).

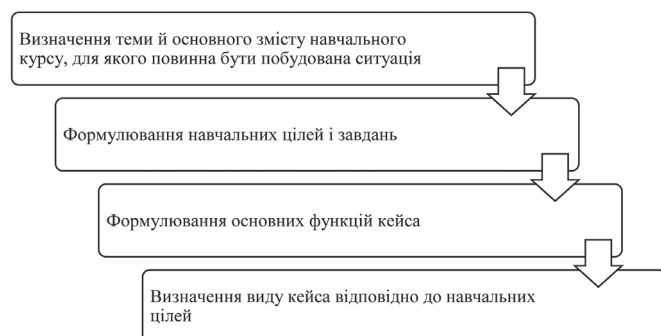

Рис.1. Технологія розроблення кейса. Блок 1

Визначення теми й основного змісту навчального курсу, для якого створюється ситуація. На початку впровадження згаданої технології до навчального процесу розробникові необхідно добре розуміти тему та основний зміст певного навчального курсу, для якого в подальшому буде побудований кейс. У змістовній частині навчального курсу викладають певні завдання та досягнення, необхідні для успішного закінчення навчального курсу, а також змістовний компонент відповідної модельної програми. Завданнями та досягненнями певного навчального курсу є знання, навички та вміння, які студент повинен отримати та опанувати, тобто певна компетентність. Для того щоб успішно впровадити кейсову технологію навчання в навчальний процес, насамперед потрібно орієнтуватися на тему та основний зміст навчального курсу, щоб створити кейс у контексті вивченої теми та компетентності, що буде формуватися під час навчального курсу.

Формулювання навчальних цілей і завдань. Наступним кроком є формулювання навчальних цілей і завдань. Навчальні цілі та завдання – це кінцевий результат будь-якої навчальної діяльності. Перед тим як створити кейс, нам потрібно визначитися з його навчальними цілями та завданнями. Наприклад, для формування англійськомовної компетентності студента в діалогічному мовленні викладачеві потрібно сформулювати: артикуляційні та інтонаційні навички, граматичні та лексичні навички, невербально-комунікативні навички, комунікативні здібності, декларативні та процедурні знання, компенсаторні здібності, а також низку вмінь, які пов’язані з успішним веденням діалогу на всіх його етапах. Також слід зазначити, що діалогічне мовлення вчителів англійської мови потребує певних професійних умінь: організовувати групову роботу учнів та по парах, обмінюватися досвідом з іноземними колегами, створювати сприятливий та стимулювальний до навчання клімат, брати участь в організаційних аспектах професійної діяльності тощо. Майбутній учитель англійської мови повинен розуміти, як розв’язати освітні та психолого-педагогічні проблеми. Усе це становить англійськомовну компетентність у діалогічному мовленні, без успішного формування якої майбутній учитель не зможе досягти успіху у своїй професійній діяльності. У процесі створення кейса не можна ставити за мету сформувати всі знання, навички та вміння, потрібно конкретно визначити навчальну мету, на яку буде спрямовано кейс.

Формулювання основних функцій кейса. Кожен кейс виконує певні функції. Для успішного впровадження кейсової технології навчання в навчальний процес перед тим, як вибрати вид кейса, потрібно спочатку зрозуміти, яку саме функцію доречно залучити. Важливо, щоб функції кейса відповідали навчальним цілям і завданням. У процесі навчання

за допомогою кейсів реалізуються три основні групи взаємопов'язаних функцій кейсу (Ковальова, 2017). До першої групи належать освітня функція (засвоєння знань) і тренувальна функція (формування навичок і вмій); до другої групи – розвивально-особистісна функція (розвиток інтелектуальної діяльності, а також формування емоційно-вольової, діяльно-поведінкової сфери особистості), аналітично-прогностична функція (розвиток аналітичного мислення, формування вміння передбачати шляхи розвитку подій), систематизувальна функція (розвиток уміння систематизувати інформацію); до третьої групи – виховна функція (формування дослідницько-наукового світогляду, моральної, етичної, правової, естетичної, екологічної культури) (Бігич та ін., 2017). Викладач повинен чітко визначити цілі заняття, а також функцію кейса. Кейси мають на меті: збагачення студента теоретичним матеріалом для розв'язання практичних проблем; удосконалення навичок; формування вмій оцінювати ситуації, формування вмій робити вибір та шукати основну інформацію; розробляти багато варіантів розвитку подій; прогнозування ситуації тощо (Ковальова, 2017).

Визначення виду кейса відповідно до навчальних цілей. Останнім пунктом першого блоку є визначення виду кейса. Це дуже важливий етап, тому що на цьому етапі кейс починає мати певну форму, за допомогою якої задовольняються цілі та завдання освітнього процесу, а також реалізується функція кейса. Слід зазначити, що різні науковці класифікують види кейса по-різному та здійснюють поділ за різними критеріями. Спочатку кейси поділяються безпосередньо **за формою наповнення**, наприклад: паперові, електронні, комбіновані та мобільні (Бігич та ін., 2017). Науковці класифікують кейси і **за структурою**: структурований кейс – передбачає наявність певного алгоритму дій, який потрібно віднайти та застосувати для вирішення проблеми, також для цього кейса дається мінімальна кількість інформації та тільки по суті; великий неструктурований кейс – вміщує неоднозначну проблему з певними нюансами, інформація дається дуже докладна та об'ємна, включаючи зайві та непотрібні факти, найнеобхідніша інформація для розв'язання проблеми може бути відсутня; маленькі нариси – тренують навички розуміння ключових понять та швидко ведуть до розв'язання проблеми, при їх розборі потрібно спиратися на власні раніше отримані знання; кейси-першовідкривачі – творчі кейси, у яких учасники кейса є їхніми дослідниками та повинні запропонувати щось нове, оригінальне для подальшого розвитку кейса. Науковці поділяють кейси **за змістом**, наприклад, І. П. Шама класифікувала кейси так: вступний ілюстративний мінікейс, функційний та проблемний мінікейс на основі педагогічної ситуації, відкритий кейс на основі педагогічної ситуації або фрагментів

із творів художньої літератури, сюжетний відкритий кейс, великий неструктурований кейс, кейс-прикладна вправа, а також лонгрид-кейс, що є мультимедійним кейсом (Шама, 2018). Дж. Хіз класифікує кейси **за способом роботи з ними**: кейс-подія, кейс-фон, кейс-вправа, кейс-ситуація, кейс-комплекс, кейс-рішення (Heath, 2002).

Другий блок містить в собі практичні поради, щодо процесу формування кейса (див. Рис.2).

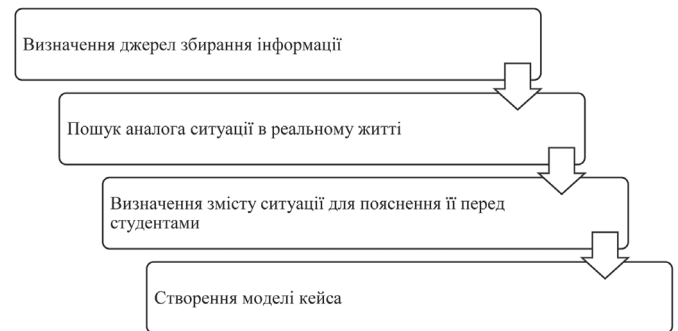

Рис. 2. Технологія розроблення кейса. Блок 2

Визначення джерел збирання інформації. Наступним кроком є визначення джерел збирання інформації, тобто перед тим, як описувати зміст певної проблемної ситуації, потрібно визначитися, які саме джерела інформації в цьому допоможуть. Джерелами інформації для успішного формування кейса можуть бути різні інтернет-ресурси, телевізійні програми, документальні та художні фільми, журнальні статті, газетні публікації, звіти, наукові роботи. Головне, щоб інформація базувалася на реальних педагогічних ситуаціях. Процес збору інформації і даних для кейса також може включати контакти з різними освітніми установами, дослідження педагогічної практики даних установ та спілкування з працівниками освіти. У випадку, якщо зібрана інформація містить особисті дані, то в конкретній педагогічній ситуації необхідно отримати дозвіл на використання матеріалу для підготовки кейса та змінити всі особисті дані учасників ситуації на вигадані (Товканець, 2011).

Пошук аналога ситуації в реальному житті. Після визначення джерел збирання інформації починається безпосередній процес збору інформації для кейсу. Насамперед слід розуміти, що кейсова технологія навчання спрямована на формування знань, навичок та вмій, пов'язаних із вирішенням певних професійних проблемних ситуацій, що трапляються в реальному житті, через це кейси повинні бути на основі реальних фактів і ситуацій. З цією метою радимо докласти зусиль, щоб змоделювати ситуацію, що вкладається в кейс, на основі реального професійного життя, яку потім будуть вивчати й обговорювати студенти. Таким чином, використання кей-

сів у навчанні майбутніх учителів англійської мови з їхньою практичною спрямованістю та наявністю прототипа реальної ситуації сприяє розвитку дослідницьких, комунікативних і творчих навичок у процесі прийняття рішень.

Визначення змісту ситуації для пояснення її студентам. Зміст ситуації, вкладеної в кейс, повинен відповідати сутності кейсової технології навчання, що полягає в пізнавальній діяльності учасників кейса в максимально наближеному до реальності штучно створеному професійному середовищі, яке уможлиблює поєднання теоретичної підготовки і практичних умінь, що важливі для успішної діяльності в професійному житті. Ця технологія використовує опис реальних проблемних ситуацій, у процесі розв'язання яких розвиваються та формуються навички розбиратися в суті проблеми, відрізнити другорядне від першочергового, аналізувати, прогнозувати та знаходити рішення в будь-яких ситуаціях. Ситуація може бути спрямована на формування комунікаційних навичок із майбутніми учнями, розвиток креативного та критичного способу мислення, формування компенсаторної компетентності тощо. Але ситуація, закладена в кейс, повинна відображати зміст навчального курсу, поставлені цілі та функції кейсу, а також підходити до вибраного виду кейса.

Створення моделі кейса. Останнім етапом у процесі впровадження кейсової технології навчання в навчальний процес є створення моделі самого кейса для подальшої реалізації її на практиці. Слід зазначити, що кожна модель кейса залежить від функції та виду кейса, тож вона може бути видозмінена або доповнена.

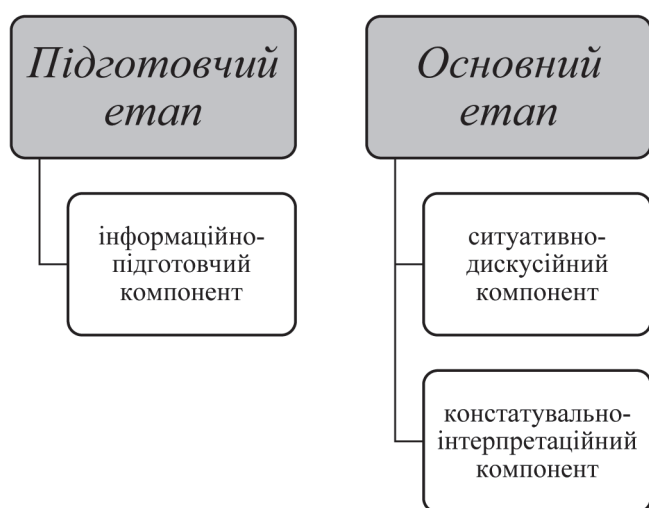

Рис.3. Етапи роботи з матеріалами кейсу

Існує два етапи роботи з матеріалами кейсу: *підготовчий* та *основний* (див. Рис.3). *Підготовчий* етап роботи з кейсом передбачає самостійне опрацювання студентами матеріалу кейса та роз'яснення необ-

хідної інформації викладачем. Під час цього етапу можлива позааудиторна робота з кейсом для кращого осмислення змісту проблеми, а також аудиторна. На основному етапі під час роботи з кейсом студенти пропонують своє індивідуальне бачення розв'язання запропонованої проблеми, окресленої в матеріалах кейса. Здебільшого проблема, закладена в кейс, не має на меті отримати від студентів однозначно правильної відповіді, через це важливо, щоб кожен мав змогу висловити свою думку та обговорити її з іншими учасниками (Бігич та ін., 2017). *Підготовчий етап* роботи з матеріалами кейсу передбачає систематизацію і корекцію наявних знань студентів, роз'яснення матеріалу для забезпечення належного рівня знань, на основі яких буде розвиватися проблема кейса та забезпечення якими стане основою впровадження наступного етапу. *Основний етап* пов'язаний із безпосереднім формуванням знань, навичок та вмінь, що відповідають певним навчальним цілям (Ковальова, 2017).

Услід за О. В. Ярошенко, процес обговорення студентами кейса поділяємо на три компоненти: *інформаційно-підготовчий компонент*, *ситуативно-дискусійний компонент*, *констатувально-інтерпретаційний компонент* (Ярошенко, 2015). Інформаційно-підготовчий компонент містить в собі підготовку до обговорення, створення вербальних опор, допомогу в синтезі нової необхідної інформації для подальшої роботи з кейсом. Ситуативно-дискусійний компонент передбачає проведення дискусії (обговорення) за темою кейса. Це важливий компонент під час створення кейса, оскільки дискусія забезпечує для кожного студента право вільно висловити особисту думку. Під час обговорення кейсу не існує правильних або хибних думок – є ефективні (сприяють вирішенню проблеми) та неефективні (вирішенню проблеми не сприяють). Це означає, що будь-яке обговорення кейса логічним чином переростає в дискусію, що забезпечує розвиток аналітичного мислення та навичок розв'язання проблем. У свою чергу, констатувально-інтерпретаційний компонент передбачає так зване підбиття підсумків проведеного кейса та презентацію результатів. Найкращим способом підбиття підсумків вважаємо надання оцінки або відгуку студентів один одному, хоча це може зробити і викладач (Ярошенко, 2015).

Убачаємо корисним навести стислий приклад моделі кейса для навчання вчителів англійської мови з урахуванням усіх описаних вище етапів.

Підготовчий етап (інформаційно-підготовчий компонент.)

1. Розібрати з учасниками кейса необхідні лексичні одиниці.

2. Пояснити змодельовану ситуацію (наприклад: скажіть учасникам, що вони ввійдуть до складу шкільної методичної комісії, яка обирає кандидата на посаду голови комісії).

Основний етап (ситуативно-дискусійний компонент)

3. Забезпечити обговорення проблеми (роздайте кожному учасникові роздатковий матеріал з описом кандидатів та поясніть, що кожен з учасників повинен зробити свій вибір та поділитися ним з іншими. Особливою умовою є те, що кандидат на посаду наукового секретаря має дві хороші риси і одну погану із списку, учасники кейса мають спільно вибрати):

- емпатичний (здатний зрозуміти, що відчувають інші люди);
- жорстокий (не розуміє інших людей, завжди стоїть на своєму);
- напористий (здатний чітко висловлювати свої погляди, не проявляючи агресивності, і відстоювати свої права та права інших людей розумним і зрозумілим способом);
- наполегливий (не бажає легко здаватися);
- надійний (на нього можна розраховувати);
- меланхолійний (здатний бачити все в темних барвах);
- гнучкий (відкритий, готовий розглядати різні думки);
- стійкий (здатний легко відновлюватися після важких ситуацій);
- нетерплячий (не здатний зберігати спокій і не скаржитися, особливо в складних ситуаціях);
- відданий своїй справі (готовий наполегливо працювати, щоб зробити хорошу роботу);
- неорганізований (не здатний ефективно планувати процеси та добре розпоряджатися часом);
- невпевнений у собі (не впевнений у власних силах і знаннях).

4. Доповнити проблему завданням (до списку характеристик додайте запитання для обговорення в комісії):

- чи має значення, хто виконує роботу – чоловік чи жінка?
- наскільки важливий вік людини для цього виду роботи?
- чи вплинуло б на Ваш вибір знання імен людей (особливо імен, які натякають на етнічну належність людини)?

Основний етап (констатувально-інтерпретаційний компонент)

5. Зробити висновки та презентувати їх групі учасників (після обговорень запитань у комісії та роздумів щодо рис характеру дайте змогу кожному учасникові презентувати та обґрунтувати своє рішення. Обговоріть ці рішення з учасником у формі круглого столу).

Результати дослідження. Суть кейсової технології навчання полягає у використанні набору навчальних матеріалів, укладених у кейс, що описують навчальну проблемну ситуацію, для спільного аналізу або розв'язання певної проблеми учасниками кейса.

Ця технологія використовує опис реальних ситуацій, під час розв'язання яких формуються навички, необхідні для ефективної професійної діяльності майбутнього вчителя англійської мови. До них насамперед належать навички продуктивного діалогічного мовлення, а також аналітичні навички: розбиратися в суті проблеми, аналізувати, передбачати наслідки наперед та знаходити вихід із будь-яких непередбачуваних ситуацій тощо. Кейси, що створюються для студентів педагогічних спеціальностей, містять технологічну карту проведення практичних занять із педагогічних дисциплін та методику розв'язання складних психолого-педагогічних ситуацій. Використання кейсової технології навчання дає змогу збагатити майбутніх учителів досвідом розв'язання педагогічних, психолого-педагогічних ситуацій, а також сформувати компетентність у діалогічному мовленні, використовуючи реалістичні, життєві ситуації, що будуть траплятися в майбутньому професійному житті. Стосовно розробки навчальних кейсів у світовій практиці склалися два підходи: творчий і технологічний. На нашу думку, важливо поєднувати ці підходи для досягнення кращого результату. Запропонована в статті технологія розробки кейса містить два блоки: перший – підготовчий, другий – практичний. Перший блок складається із чотирьох частин: визначення теми й основного змісту навчального курсу, для якого повинна бути побудована ситуація, формулювання навчальних цілей і завдань, формулювання основних функцій кейса, визначення виду кейса відповідно до навчальних цілей. Другий блок також складається з чотирьох частин: визначення джерел збирання інформації, пошук аналога ситуації в реальному житті, визначення змісту ситуації для пояснення її перед студентами та безпосередньо створення моделі самого кейса.

Перспективи подальших наукових розвідок. Використання описаної в статті технології розроблення кейса вважаємо ефективною, але також вважаємо доцільним подальше дослідження процесу розробки кейсів для розвитку англійськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх учителів англійської мови, вивчення процесу реалізації та впливу на успішність студентів і розвиток їхньої компетентності в діалогічному мовленні, а також створення теоретичних основ для розроблення підсистеми вправ та відповідної моделі навчання.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Бекер, С., Бьорер, Дж., Віктор Я. В. та ін. (2001). *Ситуаційна методика навчання*, підручник, 120–140.
- Бігич, О. Б., Руснак, Д. А., Стрілець, В. В., Коробейнікова, Т. І., Ярошенко, О. В., Ігнатенко, В. Д. (2017). *Кейсова і подкаст технології формування міжкультурної компетентності*, колективна монографія, 137–103.

- Ковальова, С. М. (2017). Технологія застосування кейс-методу в професійній підготовці вчителя в Україні. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 3, 101–103.
- Майер, Н. В. (2017). Кейс-метод у методичній підготовці майбутнього викладача іноземних мов і культур. *Наукові записки, серія Педагогіка*, 135–140.
- Ніколаєва, С. Ю., Борецька, Г. Е., Майер, Н. В., Устименко, О. М., Черниш, В. В. та ін. (2015). *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх вищих навчальних закладах*, колективна монографія, 363–402.
- Товканець, Г. В. (2011). Особливості застосування кейс-методу у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця. *Науковий вісник Ужгородського національного університету, серія Педагогіка, соціальна робота*, 20, 148–149.
- Шама, І. П. (2018). *Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів у процесі використання кейс-технологій*. Автореферат дисертації. Старобільськ : ДЗ “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”.
- Ярошенко, О. В. (2015). *Формування англійської професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів на основі кейс-методу*. Дисертація. К. : КНЛУ.
- Gragg, Charles I. (1951). *Because Wisdom Can't Be Told*, 1–7.
- Heath, J. (2002). *Teaching and Writing Case Studies*, European Case Clearing House. 120–135.
- Levin, B. B. (1995). Using the case method in teacher education: The role of discussion and experience in teachers' thinking about cases. *Teaching & Teacher Education*. II, 60-79.
- Stewart, J. R. (2002). Supplementing the scientific method with alternative approaches to rehabilitation research. *Rehabilitation Education*. 16. 236.
- tekhnologii formuvannya mizhkulturnoi kompetentnosti, kolektyvna monohrafiia, 137–103.
- Kovalova, S. M. (2017). Tekhnolohiia zastosuvannya keis-metodu v profesiinii pidhotovtsi vchytelia v Ukraini. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka*, 3, 101–103.
- Maiier, N. V. (2017). Keis-metod u metodychnii pidhotovtsi maibutnoho vykladacha inozemnykh mov i kultur. *Naukovi zapysky, seriia Pedahohika*, 135–140.
- Nikolaieva, S. Yu., Boretska, H. E., Maiier, N. V., Ustymenko, O. M., Chernysh, V. V. ta in. (2015). *Suchasni tekhnolohii navchannia inozemnykh mov i kultur u zahalnoosvitnikh vyshchych navchalnykh zakladiv*, kolektyvna monohrafiia, 363-402.
- Tovkanets, H. V. (2011). Osoblyvosti zastosuvannya keis-metodu u protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnoho fakhivtsia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu, seriia Pedahohika, sotsialna robota*, 20, 148–149.
- Shama, I. P. (2018). *Formuvannya individualnoho styliu profesiinoi diialnosti maibutnikh uchyteliv u protsesi vykorystannia keis-tekhnologii*. Avtoreferat dysertatsii. Starobilsk : DZ “Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka”.
- Yaroshenko, O. V. (2015). *Formuvannia anhломovnoi profesiino oriietovanoi kompetentnosti v dialohichnomu movlenni maibutnikh vykladachiv na osnovi keis-metodu*. Dysertatsiia. K. : KNLU. Charles I. Gragg (1951) *Because Wisdom Can't Be Told*, 1–7 p.
- Gragg, Charles I. (1951). *Because Wisdom Can't Be Told*, 1–7.
- Heath, J. (2002). *Teaching and Writing Case Studies*, European Case Clearing House. 120–135.
- Levin, B. B. (1995). Using the case method in teacher education: The role of discussion and experience in teachers' thinking about cases. *Teaching & Teacher Education*. II, 60–79.
- Stewart, J. R. (2002). Supplementing the scientific method with alternative approaches to rehabilitation research. *Rehabilitation Education*. 16. 236.

REFERENCES

- Beker, S., Borer, Dzh., Viktor Ya. V. ta in. (2001). Sytuatsiina metodyka navchannia, pidruchnyk, 120–140.
- Bihych, O. B., Rusnak, D. A., Strilets, V. V., Korobeŭnikova, T. I., Yaroshenko, O. V., Ihnatenko, V. D. (2017). Keysova i podkast

- tekhnologii formuvannya mizhkulturnoi kompetentnosti, kolektyvna monohrafiia, 137–103.
- Kovalova, S. M. (2017). Tekhnolohiia zastosuvannya keis-metodu v profesiinii pidhotovtsi vchytelia v Ukraini. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka*, 3, 101–103.
- Maiier, N. V. (2017). Keis-metod u metodychnii pidhotovtsi maibutnoho vykladacha inozemnykh mov i kultur. *Naukovi zapysky, seriia Pedahohika*, 135–140.
- Nikolaieva, S. Yu., Boretska, H. E., Maiier, N. V., Ustymenko, O. M., Chernysh, V. V. ta in. (2015). *Suchasni tekhnolohii navchannia inozemnykh mov i kultur u zahalnoosvitnikh vyshchych navchalnykh zakladiv*, kolektyvna monohrafiia, 363-402.
- Tovkanets, H. V. (2011). Osoblyvosti zastosuvannya keis-metodu u protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnoho fakhivtsia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu, seriia Pedahohika, sotsialna robota*, 20, 148–149.
- Shama, I. P. (2018). *Formuvannya individualnoho styliu profesiinoi diialnosti maibutnikh uchyteliv u protsesi vykorystannia keis-tekhnologii*. Avtoreferat dysertatsii. Starobilsk : DZ “Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka”.
- Yaroshenko, O. V. (2015). *Formuvannia anhломovnoi profesiino oriietovanoi kompetentnosti v dialohichnomu movlenni maibutnikh vykladachiv na osnovi keis-metodu*. Dysertatsiia. K. : KNLU. Charles I. Gragg (1951) *Because Wisdom Can't Be Told*, 1–7 p.
- Gragg, Charles I. (1951). *Because Wisdom Can't Be Told*, 1–7.
- Heath, J. (2002). *Teaching and Writing Case Studies*, European Case Clearing House. 120–135.
- Levin, B. B. (1995). Using the case method in teacher education: The role of discussion and experience in teachers' thinking about cases. *Teaching & Teacher Education*. II, 60–79.
- Stewart, J. R. (2002). Supplementing the scientific method with alternative approaches to rehabilitation research. *Rehabilitation Education*. 16. 236.

Отримано 08.01.2023 р.

